

Marjan Minnesma, innovatiedeskundige:

'Wij sporen glastuinders aan om sneller te verduurzamen'

'Over vijf jaar wordt in de glastuinbouw geen fossiele energie meer gebruikt.' Dat staat in de 'Urgenda', een toekomstvisie die onlangs door een groep wetenschappers, ondernemers en ambtenaren aan milieu-minister Cramer werd aangeboden. „Wij willen glastuinders aansporen sneller te verduurzamen”, zegt innovatiedeskundige Marjan Minnesma, een van de opstellers van de Urgenda.

Wat houdt de 'Urgenda' in?

„De Urgenda is een agenda met actiepunten om Nederland de komende vijftien jaar duurzamer te maken. Wij vinden die punten urgent. Er zijn op het gebied van duurzaamheid al tien vernieuwingsprogramma's aan de gang, die door de overheid met geld uit de aardgasbaten worden gesteund. De mensen achter deze tien programma's hebben zich nu verenigd en samen de Urgenda opgesteld.”

Hoe kwam de glastuinbouw op de Urgenda terecht?

„Een van de initiatiefnemers, hoogleraar transitie-management Jan Rotmans, is betrokken bij de energietransitie in de glastuinbouw. Zelf heb ik in meegewerkt aan onderzoek voor het project de Kas als Energiebron. Daardoor wisten wij dat de sector voor een enorme energietransitie staat. Ook weten we dat de glastuinbouw bezig is met diverse duurzame warmteprojecten, ook al lijken die vaak te stranden op onbuigzame wet- en

regelgeving. Desondanks hebben we gemerkt dat projecten met duurzame glastuinbouw mensen aanspreken.”

De glastuinbouw over vijf jaar zonder gas. Is dat realistisch?

„Het is een streven, een doel en een wens ineen. Vijf jaar is waarschijnlijk te snel. Misschien zal het zeven jaar worden. Ook zullen dan niet alle glastuinders zonder fossiele energie kunnen. Nieuwe bedrijven zullen die slag eerder weten te maken, dan bestaande bedrijven.”

Gaat het dus eigenlijk om een symbolisch streven?

„Nee, het blijft een reëel streven. Wij willen dat het grootste deel van de glastuinbouwbedrijven het roer omgooit.”

De sector wil in 2020 klimaatneutraal zijn. Dat is niet snel genoeg?

„Wij willen de glastuinbouw inderdaad aansporen sneller duurzaam te worden. We denken dat die doelstelling eerder dan in 2020 gehaald kan worden. Daar-

FOTO: RONALD VAN DEN HEERIK FOTOGRAFIE

Marjan Minnesma: „Als je een kas kunt inbouwen in een groter duurzaamheidsconcept, kijken mensen er anders tegenaan.”

over willen we in gesprek met de sector. We willen glastuinders een steun in de rug bieden bij de transitie naar duurzaamheid. Dat kunnen we doen door telers met de juiste mensen in contact te brengen of door dingen voortdurend aan te kaarten bij politici.”

Wat heb je aan duurzame glastuinbouw als mensen kassen lelijk vinden?

„Je moet naar het grotere geheel kijken. Als je een kas kunt inbouwen in een groter duurzaamheidsconcept, kijken mensen er anders tegenaan. Een van onze ideeën is bijvoorbeeld om een drijvende stad te maken. In dat concept is beslist een plaats te vinden voor drijvende, duurzame kassen die energie produceren.”

Wat is er mis met het duurzaamheidsbeleid van het kabinet?

„Dit kabinet is misschien wel het duurzaamste ooit. Veel kabinetsplannen gaan echter uit van allerlei duurzame tech-

Marjan Minnesma is zakelijk directeur van het Kennisnetwerk SysteemInnovaties en transitie (KSI). Daarnaast leidt ze het Dutch Research Institute For Transitions (Drift), een onderzoeksinstituut dat is verbonden aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Kort gezegd houdt ze zich bezig met de vraag hoe men tot veranderingen naar duurzaamheid kan komen.

nieken, terwijl de mens centraal moet staan. Hoe kun je menselijk gedrag veranderen? Ook moet de economische component in de gaten worden gehouden.”

Wat moet er volgens de Urgenda op korte termijn gebeuren?

„Binnen enkele weken moet er een platform komen met koplopers op duurzaamheidsgebied. Dat moeten mensen zijn die er op persoonlijke titel in willen zitten. Het kan gaan om wetenschappers, ondernemers en ambtenaren. Het gaat erom dat het 'friskijkers' en 'dwarskijkers' zijn. Hiervoor willen we ook mensen uit de glastuinbouw uitnodigen. We willen ons niet laten inkapselen door politiek Den Haag. Als we het kabinet nodig hebben, trekken we wel aan de bel. In de samenleving zijn duizenden initiatieven rond duurzaamheid aan de gang. Maar lang niet alle neuzen wijzen één kant op. Wij willen helpen dat voor elkaar te krijgen.”

Quincy von Banniseht

qvb@hortipoint.nl

Wilt u uw mening geven? Stuur een brief naar postbus 9324, 2300 PH Leiden of naar bloemisterij@hortipoint.nl. Reacties moeten maandag voor 9.00 uur binnen zijn. De redactie kan brieven inkorten of weigeren.

